CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL
INTRARE Nr. 4057
IEȘIRE
Ziua 08 Luna 07 20 25

EXPUNERE DE MOTIVE

privind proiectul de lege pentru modificarea art. 509 alin. (1) din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată

I. SCOPUL REGLEMENTĂRII

Actul de justiție trebuie să fie în permanență guvernat de principiile legalității, echității și accesului efectiv la o cale de atac. Justiția nu trebuie să ofere doar o soluție formală, ci și una care să reflecte adevărul și să garanteze repararea greșelilor judiciare. În acest context, posibilitatea revizuirii hotărârilor judecătorești trebuie să fie o garanție reală împotriva erorilor, indiferent de nivelul de jurisdicție la care acestea se produc.

În mod paradoxal, în forma actuală a Codului de procedură civilă, revizuirea este permisă doar în cazuri limitate și nu acoperă situațiile în care instanța de recurs a soluționat cauza fără evocarea fondului, ceea ce lasă părțile lipsite de un instrument efectiv de reparare a unor posibile nedreptăți sau erori materiale și juridice.

Având în vedere această lacună normativă, se impune completarea cadrului legislativ în vederea instituirii posibilității de revizuire a hotărârilor date în recurs care nu evocă fondul, într-o manieră limitată la motivele de revizuire deja reglementate, păstrând astfel echilibrul între securitatea raporturilor juridice și exigențele unei justiții corecte.

Scopul principal al prezentei reglementări este de a asigura un mecanism de corectare a erorilor judiciare și în materia recursurilor care nu implică evocarea fondului. Proiectul urmărește să asigure un nivel minim de garanție juridică pentru părțile care, în lipsa unei astfel de căi de atac, nu au la dispoziție niciun instrument juridic pentru a combate eventualele greșeli grave de judecată apărute în etapa recursului. În același timp, inițiativa nu deschide posibilitatea revizuirii nelimitate, ci restrânge această posibilitate doar la cazurile expres și strict prevăzute de lege.

II. JUSTIFICAREA NECESITĂȚII REGLEMENTĂRII

Necesitatea intervenției legislative este impusă de realitatea practică și de numeroasele situații în care hotărâri judecătorești pronunțate în recurs – dar care nu evocă fondul – se dovedesc a fi afectate de vicii grave, precum existența unor hotărâri

contradictorii, lipsa citării părților sau descoperirea unor înscrisuri esențiale care nu au fost disponibile în fazele anterioare ale procesului. În lipsa unui cadru legal care să permită revizuirea și a acestor hotărâri, justițiabilii se află într-o situație de inferioritate juridică și de imposibilitate obiectivă de a-și apăra drepturile prin mijloace procedurale adecvate.

Astfel, actuala reglementare creează o discriminare între categoriile de hotărâri judecătorești susceptibile de revizuire, fără o justificare rezonabilă în raport cu dreptul la un proces echitabil.

III. SITUAȚIA LEGISLATIVĂ ACTUALĂ

În prezent, conform dispozițiilor art. 509 alin. (1) din Codul de procedură civilă, revizuirea poate fi solicitată pentru anumite motive expres și limitativ prevăzute de lege, aplicabile, în general, hotărârilor definitive care evocă fondul.

Practica instanțelor superioare a arătat că, în interpretarea actuală, revizuirea nu poate fi formulată împotriva hotărârilor pronunțate în recurs în care nu a fost judecat fondul, ceea ce restrânge accesul părților la o cale efectivă de remediere a unor erori procedurale sau de fond survenite în această etapă procesuală.

Spre deosebire de vechile coduri de procedură, noul cod, deși urmărește eficiența și celeritatea, poate conduce în anumite situații la închiderea prematură și nedreaptă a procedurilor judiciare.

IV. MODIFICĂRILE PROPUSE

Modificarea legislativă constă în introducerea unui nou alineat, după alineatul (2), alin. (3), în cuprinsul art. 509 din Codul de procedură civilă, prin care se reglementează în mod expres posibilitatea revizuirii hotărârilor pronunțate în recurs care nu evocă fondul. Acest nou alineat prevede trei ipoteze concrete și limitative în care revizuirea este permisă:

„(3) Revizuirea poate fi exercitată și împotriva hotărârilor judecătorești pronunțate în recurs, care nu evocă fondul, în următoarele situații:

a) atunci când cererea de recurs a fost respinsă ca inadmisibilă prin aplicarea greșită a dispozițiilor art. 489 alin. (2), referitoare la motivele de casare cu care a fost motivată de către recurent;

b) atunci când cererea de recurs a fost respinsă ca tardiv introdusă, în situația în care n situația în care instanța a recalificat cererea de apel ca fiind cerere de recurs și a respins solicitarea apelantului de a declara sau motiva recursul, potrivit dispozițiilor art. 457 alin. (4) din Codul de procedură civilă;

c) atunci când cererea de recurs a fost respinsă ca fiind formulată de o persoană fără calitate procesuală, prin aplicarea greșită a dispozițiilor art. 149 alin. (4) și ale art. 87 alin. (2) din Codul de procedură civilă."

Prin urmare, nu se creează o nouă categorie generală de motive de revizuire, ci se extinde sfera hotărârilor care pot fi supuse acestui control excepțional, limitând aplicarea doar la situații riguros delimitate și justificate.

V. IMPACTUL MACROECONOMIC

Impactul macroeconomic al reglementării este nesemnificativ din punct de vedere financiar, neimplicând costuri bugetare suplimentare sau afectarea echilibrelor macroeconomice. În același timp, reglementarea are un efect pozitiv indirect prin îmbunătățirea calității actului de justiție, ceea ce contribuie la creșterea încrederii investitorilor și a mediului economic în funcționarea instituțiilor statului de drept.

O justiție previzibilă și echitabilă este un element esențial pentru climatul investițional și pentru reducerea riscurilor juridice în raporturile comerciale.

VI. IMPACTUL SOCIAL ȘI INSTITUȚIONAL

Pe plan social, inițiativa contribuie la consolidarea percepției de echitate și accesibilitate a sistemului judiciar. Justițiabilii care se simt nedreptățiți de o decizie pronunțată în recurs fără judecarea fondului vor putea solicita revizuirea în cazurile limitate prevăzute de lege, având astfel posibilitatea de a beneficia de o cale de atac reală.

La nivel instituțional, se va realiza o uniformizare a regimului juridic aplicabil hotărârilor judecătorești și se va evita o interpretare divergentă a practicii judiciare, ceea ce poate conduce la unificarea și consolidarea coerenței normelor de procedură.

VII. COMPATIBILITATE CU LEGISLAȚIA NAȚIONALĂ ȘI EUROPEANĂ

Modificarea propusă este pe deplin compatibilă cu Constituția României, în special cu dispozițiile art. 21 privind accesul liber la justiție și dreptul la un proces echitabil.

De asemenea, este conformă cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care impune statelor obligația de a oferi mecanisme eficiente de corectare a erorilor judiciare.

Nu contravine niciunui act normativ european cu aplicabilitate directă sau indirectă în domeniul procedurii civile și respectă principiile generale ale dreptului Uniunii Europene.

VIII. CONSULTĂRI ȘI AVIZE CE URMEAZĂ A FI OBȚINUTE

Pentru adoptarea prezentei legi vor fi solicitate avizele Consiliului Superior al Magistraturii, Ministerului Justiției, precum și ale Comisiilor juridice ale celor două Camere ale Parlamentului.

De asemenea, se va organiza o consultare publică cu reprezentanții societății civile, ai profesiilor juridice și ai mediului academic pentru a asigura caracterul echilibrat și aplicabil al noii reglementări.

IX. MĂSURI NECESARE PENTRU APLICARE

Aplicarea acestei legi nu implică măsuri administrative sau instituționale suplimentare. Ea se integrează în cadrul procedural existent, fiind de natură interpretativă și extensivă. Nu este necesară modificarea altor dispoziții legale, iar instanțele judecătorești vor putea aplica noua prevedere în mod direct, în baza normelor deja existente referitoare la revizuire.

Prin adoptarea prezentei modificări legislative se asigură o echilibrare a sistemului căilor de atac în materie civilă, conferindu-se părților un drept real și proporțional de a contesta hotărârile definitive pronunțate în recurs, care nu evocă fondul, în cazuri de eroare procedurală sau vicii grave.

Această intervenție legislativă contribuie la protejarea drepturilor fundamentale ale cetățenilor, întărește încrederea în actul de justiție și este conformă cu principiile constituționale și europene în materie.

ÎN NUMELE INIȚIATORILOR

Senator VELA Gheorghe

TABEL

cu parlamentarii Partidului Oamenilor Tineri
inițiatori ai propunerii legislative referitoare la proiectul de lege pentru modificarea art. 509 din Legea nr. 134/2010
privind Codul de procedură civilă, republicată

Nr crt	Nume/ prenume parlamentar **POT**	Semnătura
1	Senator **ROBE** Liviu Sorin	
2	Senator **GHIȚĂ** Robert-Daniel	
3	Senator **ALDEA** Mariana-Vali	
4	Senator **PINTEA** Paul-Ciprian	
5	Deputat **GAVRILĂ** Bianca-Eugenia	
6	Deputat **CÎMPAN** Cristian-Emanuel	
7	Deputat **POPA** Cristian-Alexandru	
8	Deputat **CERNIT** Maria	
9	Deputat **PORUMBOIU** Gabriela	
10	Deputat **GAVRILĂ** Anamaria	
11	Deputat **IRIMIA** Ancuța-Florina	
12	Deputat **MATEI** Sergiu-Lucian	
13	Deputat **NICOLAE** Dan-Mihai	
14	Deputat **KRONCSIȘ** Sebastian-Andrei	

15	Deputat **RĂDUCEA** Gheorghe-Valentin	
16	Deputat **CORCHEȘ** Codruța-Maria	
17	Deputat **CHIRIȚĂ** Răzvan-Mirel	
18	Deputat **GROFU** Daniel	
19		
20		
21		
22		
23		
24		
25		
26		
27		
28		
29		
30		
31		
32		
33		
34		
35		

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR SENAT

PROIECT DE LEGE

pentru modificarea art. 509 din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată

CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL
INTRARE Nr. 4057
IEȘIRE
Ziua 08 Luna 07 20 25

Parlamentul României adoptă prezenta lege:

Articol unic

Articolul 509 din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 247 din 10 aprilie 2015, cu modificările și completările ulterioare, se modifică după cum urmează:

După alineatul (2) se introduce un nou alineat, alin. (3), cu următorul cuprins:

„(3) Revizuirea poate fi exercitată și împotriva hotărârilor judecătorești pronunțate în recurs, care nu evocă fondul, în următoarele situații:

a) atunci când cererea de recurs a fost respinsă ca inadmisibilă prin aplicarea greșită a dispozițiilor art. 489 alin. (2), referitoare la motivele de casare cu care a fost motivată de către recurent;

b) atunci când cererea de recurs a fost respinsă ca tardiv introdusă, în situația în care n situația în care instanța a recalificat cererea de apel ca fiind cerere de recurs și a respins solicitarea apelantului de a declara sau motiva recursul, potrivit dispozițiilor art. 457 alin. (4) din Codul de procedură civilă;

c) atunci când cererea de recurs a fost respinsă ca fiind formulată de o persoană fără calitate procesuală, prin aplicarea greșită a dispozițiilor art. 149 alin. (4) și ale art. 87 alin. (2) din Codul de procedură civilă."

Dispoziții finale și tranzitorii

Art. II. Prezenta lege intră în vigoare la 30 de zile de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Art. III. Dispozițiile prezentei legi se aplică și hotărârilor judecătorești definitive pronunțate în recurs anterior intrării în vigoare a legii, în măsura în care termenul general de exercitare a revizuirii nu s-a împlinit.

PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR

PREȘEDINTELE SENATULUI